

Declarația Politică de la Ialoveni

Democrația locală în acțiune: Raioanele, piloni ai coeziunii teritoriale și ai integrării europene

Adoptată în cadrul seminarului politic de la Ialoveni, Republica Moldova, 19 mai 2026

Confederația Europeană a Puterilor Locale de nivel Intermediar (CEPLI), reprezentând mai mult de 900 de Provincii, Departamente, Powiats, Landkreise, Județe și Raioane din mai multe state europene, alături de Uniunea Consiliilor Raionale din Republica Moldova (UCRM), își reafirmă angajamentul față de democrația locală, coeziunea teritorială, guvernanta pe mai multe niveluri și principiul subsidiarității.

Pe măsură ce Republica Moldova avansează pe calea aderării la Uniunea Europeană, CEPLI reamintește că Raioanele constituie un nivel intermediar esențial de proximitate. Acestea asigură o legătură indispensabilă între comune, autoritățile naționale și instituțiile europene și contribuie la faptul că integrarea europeană aduce beneficii tuturor cetățenilor și tuturor teritoriilor, inclusiv zonelor rurale și periurbane.

În acest context, orice reformă administrativă trebuie condusă pe baza unor principii clare: păstrarea legitimității democratice a Raioanelor, garantarea unor competențe clare, stabile și efective și consolidarea capacității lor de acțiune în serviciul cetățenilor printr-o descentralizare efectivă.

1. Păstrarea coeziunii teritoriale în procesul de aderare

CEPLI reamintește că coeziunea teritorială trebuie să fie în centrul integrării europene a Moldovei. Reforma administrativă ar putea permite Raioanelor să joace un rol-cheie în reducerea disparităților teritoriale, sprijinirea dezvoltării echilibrate a țării și transpunerea priorităților naționale și europene în răspunsuri concrete la nevoile locale.

În acest sens, CEPLI solicită Comisiei Europene și autorităților centrale din Republica Moldova să implice pe deplin Raioanele în pregătirea, implementarea și monitorizarea reformelor viitoare. Reprezentarea acestora trebuie recunoscută în forurile de dialog relevante, în special cele legate de Comitetul European al Regiunilor și Congresul Puterilor Locale și Regionale al Consiliului Europei.

Ca membru al Alianței pentru Coeziune, CEPLI subliniază importanța unei politici de coeziune ambițioase, dotate cu resurse suficiente pentru atingerea obiectivelor sale. Evoluția către Planurile de parteneriat naționale și regionale ar putea deschide noi perspective și permite o implicare sporită a autorităților locale intermediare în implementarea politicii de coeziune. Această abordare s-ar putea inspira din experiențe deja observate, în special în Italia, în cadrul

fondurilor Next Generation EU, unde Județele au fost asociate negocierilor și implementării priorităților teritoriale.

2. Garantarea legitimității democratice și a unor competențe clare

Raioanele trebuie să-și păstreze propria legitimitate democratică, bazată pe alegeri directe care permit cetățenilor să-și desemneze reprezentanții la acest nivel teritorial. Această legitimitate electorală directă constituie o condiție esențială pentru încrederea publică, responsabilitatea politică și eficacitatea acțiunii locale.

CEPLI subliniază că, competențele încredințate Raioanelor trebuie definite clar prin lege, însoțite de resurse adecvate și exercitate în respectul autonomiei locale. O reformă durabilă trebuie, de fapt, să se bazeze pe complementaritatea între diferitele niveluri de guvernare.

Principiul subsidiarității trebuie să ghideze întregul proces: responsabilitățile publice trebuie exercitate la nivelul cel mai apropiat de cetățeni atunci când acel nivel este cel mai relevant. Competențe clarificate, consolidate și mai bine articulate cu cele ale statului și ale comunelor vor fi cele mai potrivite să favorizeze o dezvoltare economică armonioasă.

3. Transformarea Raioanelor în parteneri ai cooperării UE-Moldova

Autoritățile locale intermediare sunt parteneri esențiali pentru implementarea priorităților europene, în special tranziția energetică și digitală, reziliența climatică, incluziunea socială, infrastructura, educația, serviciile publice de proximitate, protecția civilă, sprijinul acordat comunelor și gestionarea deșeurilor.

CEPLI insistă asupra importanței principiului parteneriatului în conceperea, monitorizarea și evaluarea programelor finanțate de Uniunea Europeană. Fondurile europene trebuie distribuite echitabil între teritoriile județene, urbane și rurale pentru a evita concentrarea lor în zonele deja mai favorizate.

Cooperarea teritorială europeană, în special prin programele INTERREG, inițiativele transfrontaliere și schimbul de bune practici, trebuie consolidată. Raioanele trebuie să dispună de capacitățile necesare pentru a accesa și gestiona eficient fondurile europene.

4. Direcții prioritare pentru o Moldova coezivă și rezilientă

CEPLI propune mai multe direcții prioritare:

- Finalizarea unui cadru juridic și administrativ clar pentru Raioane, garantând competențele, autonomia, transparența și responsabilitatea lor democratică.
- Asigurarea faptului că orice reformă consolidează capacitatea de acțiune a Raioanelor și nu conduce la o recentralizare a competențelor, resurselor sau deciziilor.
- Consolidarea capacităților administrative ale Raioanelor, în special în materie de gestionare a proiectelor europene, proceduri de candidatură, digitalizare administrativă și guvernantă pe mai multe niveluri.
- Valorificarea Raioanelor pentru promovarea unor abordări teritoriale integrate, care asociază orașele și zonele rurale pentru a răspunde provocărilor comune în domeniul transportului, sănătății, educației, incluziunii sociale, mediului și serviciilor de bază.

- Crearea unei “Forțe operaționale” CEPLI-UCRM pentru monitorizarea progreselor reformei, sprijinirea Raioanelor în accesarea fondurilor europene și facilitarea schimbului de expertiză între autoritățile intermediare europene și moldovene.

CEPLI se va baza, de asemenea, pe Congresul Puterilor Locale și Regionale al Consiliului Europei și Comitetul European al Regiunilor pentru a promova aceste principii în dialogul instituțional cu Republica Moldova.

5. Apel la acțiune

CEPLI și UCRM solicită Comisiei Europene să plaseze coeziunea teritorială, subsidiaritatea și democrația locală în centrul negocierilor de aderare ale Moldovei, cu un sprijin specific pentru autoritățile locale de nivel intermediar.

Membrii CEPLI, în special cei care fac parte din Comitetul European al Regiunilor și Consiliul Europei, vor acorda o atenție deosebită participării efective a Raioanelor și a reprezentării lor naționale în acțiunile instituționale relevante.

CEPLI și UCRM solicită Guvernului moldovean să conducă o reformă administrativă care să consolideze Raioanele ca motoare ale dezvoltării locale, garanți ai proximității democratice și parteneri ai integrării europene.

În fine, acestea invită toate părțile interesate să coopereze strâns pentru ca parcursul european al Moldovei să fie incluziv, echilibrat și durabil, în beneficiul tuturor cetățenilor și al tuturor teritoriilor.